

TARPTAUTINIS SEMINARAS

VU TSPMI UNESCO Tarptautinių santykių ir Europos studijų katedra 2000 m. kovo mėnesio 2-5 dienomis Lietuvos dėstytojams ir doktorantams suorganizavo tarptautinį metodinį seminarą *“Europos studijų ir tarptautinių santykių dėstymas Rytų ir Centrinėje Europoje”*. Seminaro tikslas buvo išnagrinėti tarptautinių santykių ir Europos studijų dėstymo metodines problemas, naujų metodų ir technologijų taikymą, lyginant su Vakarų Europos ir Centrinės Europos akademine šių disciplinų dėstymo patirtimi. Seminaro programą sudarė keturios dalys: *“Europos studijų dėstymas TSPMI”*, *“Europos ir tarptautinių santykių dėstymo palyginimas prieš ir po Šaltojo karo”*, *“Teorinių studijų būtinybė tarptautiniuose santykiuose”*, *“Tarptautinių santykių dėstymas ir gretutinės disciplinos”*. Forume dalyvavo TSPMI dėstytojai ir doktorantai, kolegos iš *Kauno Technologijos universiteto*, *Budapešto Centrinės Europos universiteto (CEU)*, *Uralo valstybinio universiteto (UVU)*, *Olandijos Groningeno universiteto* ir *Strasbūro universiteto*.

Pirmą seminaro dieną Raimundas Lopata ir Gediminas Vitkus pristatė TSPMI magistrines Tarptautinių santykių ir Europos studijų programas, provokuodami seminaro dalyvius įvertinti pastarąsias bei siūlyti patobulinius. Jean-Christophe Romer (Strasbūro universitetas) pristatė Tarptautinių santykių tyrimų ir studijų organizaciją Prancūzijos šiuolaikinėje akademinėje sistemoje. Autorius atskleidė sunkumus, susijusius su disciplinos daugiadalykiška prigimtimi, nustatant tarptautinių santykių vietą Prancūzijoje. Šiuo požiūriu jis aprašė sporadiškus ryšius tarp tarptautinių santykių, istorijos ir politikos mokslų (taip pat geopolitikos ir gynybos studijų). Jis taip pat apibrėžė kontūrus dabartinių prancūzų svarstymų apie svarbias tarptautinių santykių problemas po šalto-

jo karo, kaip antai valstybės ir jos suverenumo būklė (ypač Europos integracijos perspektyvoje). Valeri Mikhailenko (UVU) aptarė ontologinius ir metodologinius požiūrius į sovietų užsienio politiką Rusijos akademiniame diskurse. Autorius pabrėžė naujų svarstymų ir atradimų svarbą, suvokiant sovietinės užsienio politikos formavimąsi ir raidą.

Antrąją seminaro dieną pranešimai buvo skirti teorijos vaidmeniui tarptautinių santykių studijose bei gretutinių disciplinų dėstymui. Stefano Guzzini (CEU) pateikė tris argumentus, remdamas T. S. teorijos dėstymą, ypač Rytų ir Centrinėje Europoje. Pirma, jis nurodė į teorijų teikiamas intelektualines gaires, renkant ir interpretuojant „žalią“ empirinę medžiagą. Antra, Guzzini susiejo teorijas su politikos scenarijų kūrimo sugebėjimu ir politikos konsultavimo galimybėmis. Galiausiai jis parėmė teorijos dėstymo ir teorinių tyrimų būtinybę Rytų ir Centrinėje Europoje dėl politinių motyvų. Rytų ir Centrinės Europos mokslininkai, nežinodami dabartinio teorinio diskurso ir nesugebėdami kurti teorijų yra pasmerkti likti tarptautinės žinių gamybos periferijoje, būdami tik duomenų tiekėjai ir intelektualiniai vartotojai.

Anna Leander (CEU) pabrėžė poreikį Tarptautinių santykių ir Europos studijų studentus supažindinti su kitomis „gretutinėmis disciplinomis“, pastarųjų teorijomis ir metodologija. Ji akcentavo būtinybę suteikti Tarptautinių santykių studentams pagrindines socialinės teorijos žinias. Tačiau ji pasisakė už išsaugojimą Tarptautinių santykių tam tikro branduolio, kurį sudarytų žinios apie tarptautinių santykių teorijas, apie tarptautinę diplomatijos istoriją, apie užsienio politikos analizę (paprastai taikomąją), apie tarptautines organizacijas (paprastai sutelkiant dėmesį į Jungtinių Tautų sistemą), tarptautinę teisę, apie tarptautinę politinę ekonomiką bei regionines studijas. Ramūnas Vilpišauskas (TSPMI) aptarė politinės ekonomijos dėstymo post-socialistinės šalyse poreikį ir ypatybes.